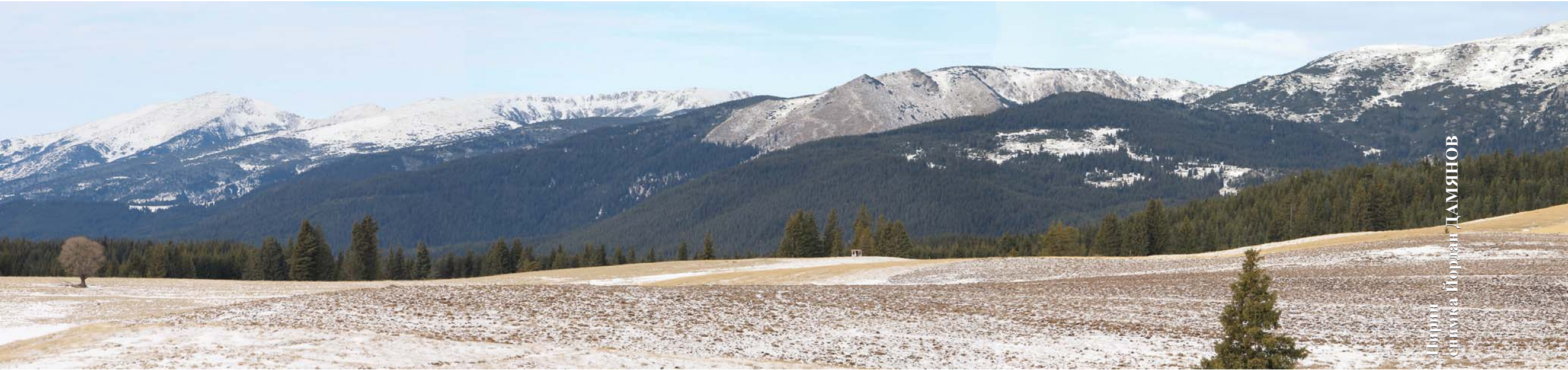

Българска

Издание
на Съюза
на лесовъдите
в България

ГОРА

ISSN 1312-7055

Брой 1 (85), год. XVIII, януари 2022 г., София 1303, ул. "Антим I" №17

www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bggora@abv.bg

Публична дискусия на тема "Самостоятелност и единност на агенцията по горите като политическо ведомство"

На 17 януари в хотел "Балкан София" се проведе публична дискусия, организирана съвместно от Коалицията на природозащитни организации и граждански групи "За да остане природа в България", Инициативата "Зелени закони", КТ "Подкрепа", Съюза на лесовъдите в България (СЛБ), Асоциацията "Общински гори" (АОГ), Асоциацията на дърводобивните фирми, Националната федерация на ловците на трюфели в България (НФЛТБ), Националният съюз на българските ловци на трюфели (НСБЛТ), "Булпрофор", Българската ловна асоциация и Българския ловно-рибарски съюз.

Основната цел на срещата бе да бъдат обсъдени и приети мненията им при разработването на законопроекта за отделянето на Изпълнителната агенция по горите от Министерството на земеделието и констигуирането ѝ в Министерския съвет. Срокът за представяне на предложението за Закона за изменение и допълнение на Закона за горите (ЗИДЗГ) в Министерския съвет, съгласно постановление на МС от 30 декември 2021 г., бе до 28 януари. До момента на срещата обаче проектът не е дискутиран нито в публичното пространство, нито на експертно ниво.

Присъстваха народните представители от 47-ото народно събрание - д-р инж. Александър Дунчев, д-р Цветелина Симеонова-Заркин и инж. Зорница Стратиева, заместник-министърът на околната среда и водите инж. Тома Белев, изпълнителният директор на ИАГ инж. Филип Ковашки и главният секретар инж. Димитър Баталов, председателят на Съюза на лесовъдите в България проф. д-р Иван Палигоров, изпълнителният директор на АОГ инж. Тихомир Томанов, председателят на "Булпрофор" Антоний Стефанов. Със свои представители бяха WWF - България, Националната федерация "Земеделие и горско стопанство", КТ "Подкрепа", Националната федерация на ловците на трюфели в България, Асоциацията на дърводобивните фирми - Търговище, Българската ловна асоциация и Българския ловно-рибарски съюз.

Всички участници в срещата се обединиха около становището на ИАГ, държавните горски предприятия и "Агроролеспроект" ЕООД да се отделят от Министерството на земеделието и да останат на пряко подчинение на Министерския съвет.

В изказването си Любомир Попйорданов - съветник на министър-председателя Кирил Петков, подчерта, че коалиционното споразумение предвижда Агенцията по горите да бъде независима и да има възможността да развива собствени политики, за да изпълни очакванията и функциите, които ѝ се възлагат.

Вера Стаевска - представител на "Зелени закони", уточни, че според Закона за администрацията независима Държавна агенция по горите ще има не само контролни, но и политически функции. От момента, в който тя се отдели от Министерството на земеделието, в нейните правомощия ще бъде разработването на бъдещите политики и реформи в сектора.

Народният представител д-р инж. Александър Дунчев заяви, че веднага след формирането си като независима, Агенцията по горите ще изготви стратегия за горите в България, която ще включва преминаване и на горските предприятия в нейната структура. Експертите в едно независимо ведомство могат да реструктурират държавните горски предприятия, за да бъдат постигнати предвидените от Европейския съюз цели. Д-р Дунчев увери, че никъде на континента не съществува отделяне на стопанисването на държавните гори от ведомството, което управлява горския сектор и така трябва да бъде и в България.

Главният секретар на ИАГ инж. Димитър Баталов поясни, че Комисията, която разработва ЗИДЗГ, е съставена от членове на

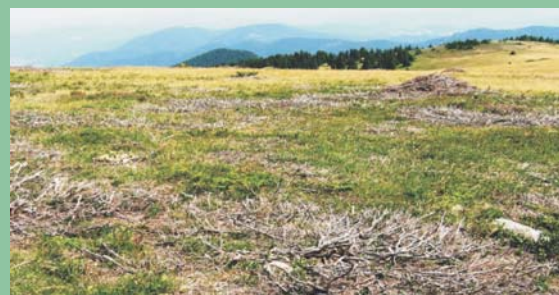
Изпълнителната агенция по горите и на Министерството на земеделието и до края на януари той ще бъде готов. Председател на Комисията е зам.-министър Иван Христанов, а зам.-председател - главният секретар на Министерството на земеделието Магдалена Дакова. Според инж. Баталов веднага, след като станат ясни промените, които ще включва документът, може да бъде организирана нова среща за дискутиране на проектозакона.

Зам.-министърът на околната среда и водите инж. Тома Белев обърна внимание, че, за да се навакса изоставането, трябва да се действа много бързо. Като член на Европейския съюз България трябва да представи план как изпълнява целите си за защита на околната среда в рамките на следващите 3 месеца. В изпълнение на Стратегията за биоразнообразието и Стратегията за горите на Европа пред сектора стои предизвикателството за защитени да бъдат обявени още гори независимо от зоните в "Натура 2000", горите с ВКС и във фаза на старост. В приоритетите на френското председателство на Съвета на ЕС е минимизирането на използването на качествена обла дървесина за енергийни цели и именно то ще бъде дискутирано на Съвета на министрите през седмицата. Отделно стои и въпросът за насърчаване на използването на дървесина в строителния сектор като начин за улавяне на въглеродния диоксид. Проект "Подготвени за цел 55" цели до 2030 г. страната да намали емисиите си от въглероден диоксид с 55 %, за да бъде постигната въглеродна неутралност. В момента са важни и действията ни по управлението на горите в земеделските земи - 330 000 ха се ползват без всякакви процедури по Закона за опазване на околната среда и Закона за биологичното разнообразие, което не може да продължи, защото е част от наказателна процедура. Предстои ни да навакса бързо, за да предотвратим наказания. Трябва да въведем плащанията за екосистемни услуги като част от политическите ангажменти на ЕС и да приемем нормативната база за трюфелите, защото няма как да оставим ресурс от 30 млн. лв. оборот годишно да излиза от държавата без плащания - това е част от финансов ресурс на горите. Реформата, която засяга Агенцията на горите и държавните горски предприятия, трябва да се осъществи максимално бързо, защото изоставаме с 20 години. Заедно трябва да постигнем съгласие как ще бъдат стопанисвани горите ни, защото бъдещето на българските гори не е в дърводобива. Обществото ни е много зависимо от дървесината, която се добива, особено при такова високо ниво на енергийна бедност, но трябва да намерим решения не за днешния, а за бъдещия ден.

Представените НПО изразиха общо становище подготвянето на промените да бъде направено максимално открито и в дискусия със заинтересованите страни, а времето за депозиране на законопроекта е много кратко. Предлага се основните идеи на НПО, изразени в депозираните становища, да бъдат отчетени при подготовка на проекта, а становищата, представени в бр. 5/2021 г. на в. "Българска гора", могат да се видят на посочените линкове:

1. Коалиция "За да остане природа в България" <http://forthenature.org/news/4387>
2. КТ "Подкрепа" <https://podkrepa.org/.../pozicia-kt-podkrepa-politika.../>
3. СЛБ <http://bulgarian-foresters.org/news/view/132.html>
4. АОГ <http://aog-bg.org/?p=4202>
5. Булпрофор <https://www.facebook.com/BULPROFOR/posts/6843643622320229>

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ

Близо 300 000 ха гори са оставени
от държавата без ясни правила

На стр. 3

Инициативи за адаптиране на горите и нови
практики в стопанисването им във Франция

На стр. 4

Родословното дърво на горската колегия
в Радомирския край

На стр. 8

СЪЮЗ НА ЛЕСОВЪДИТЕ В БЪЛГАРИЯ
София, 1303, ул. "Антим I" № 17, тел.: 02 9818632

ДО
ИНЖ.
ЧЛЕН НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА СЛБ
ИНЖ.
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕГИОНАЛНИЯ СЪВЕТ НА
СЛБ
ИНЖ.
ДЕЛЕГАТ НА ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА СЛБ

ПОКАНА

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН/ГОСПОЖО

На основание на решение на Управителния съвет на Съюза на лесовъдите в България от 07.12.2021 г. свиквам заседание на Общото събрание на Сдружението на 11.03.2022 г. (петък) от 10,30 часа в зала "Акад. Мако Даков", централна сграда на Лесотехническия университет, 4 етаж, София, бул. "Климент Охридски" № 10, при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Приемане на отчет на УС за дейността на СЛБ за 2021 г.
2. Приемане на отчет на УС за изпълнение на бюджета за 2021 г.
3. Приемане на проект за бюджет за 2022 г.
4. Организационни.

При неблагоприятна епидемиологична обстановка заседанието на ОС на СЛБ да се проведе неприсъствено, в същия ден и час, като техническите подробности по провеждането ще се уточнят в периода 05-07.03.2022 г.

В съответствие с изискванията на чл.17, ал. 2 и чл. 20, ал.2 от Устава на СЛБ УС определи норма на представителство в състав на ОС: всички членове на УС да са делегати, плюс 1 делегат на организации със 150 членове и 2 делегати при организации с над 150 членове. Поканата до избраните за делегати на събранията да бъде изпратена по електронната поща чрез председателите на Регионалните съвети на СЛБ и да бъде публикувана на страниците на в. "Българска гора".

Присъствието Ви на заседанието е наложително. За информация за материалите на заседанието, както и за потвърждаване на участието Ви, се свържете с офиса на СЛБ - инж. Богдан Богданов - 0888759821, или с организационния секретар инж. Боян Бояджиев - 0885159501, не по-късно от 04.03.2022 година.

Председател на СЛБ: /п/
Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ

Какво става с дъбовите гори за превръщане?

Една от най-големите задачи, която лесовъдската колегия в нейната история си е поставяла, е да превърнем огромните площи издънкови гори в семенни и да оставим на поколенията здрави, дълговечни високостъблени широколистни гори. На поколения лесовъди през последните 70 г. тази задача осмисляше труда им и те мечтаеха това да е апофеоз на тяхната професионална кариера. Разбира се, няма да се връщам в историята на това дело, а ще се спра на последните десет години.

В края на 2020 г. в държавните горски територии се отчита наличието на 688 760 ха издънкови дъбови и церови гори (за удобство аз ще ги наричам само дъбови). Дъбовите гори са 2/3 от всички гори за превръщане в семенни. Видна е тенденцията през последните 10 - 15 г. те да се увеличават независимо от логиката, че трябва да стават все по-малко, и само за последните 10 г. са нараснали с 52 721 хектара. За същия период по неточни, но експертни данни, взети чрез екстраполация, са проведени възобновителни сечи в около 170 000 ха, от които не повече от 6000 ха окончателни фази. Очакването младите гори да са излезли от вид "издънкови за превръщане" и да са се втели във вид "високостъблени дъбови" обаче не се е оправдало, защото за десетгодишния период във възрастовия клас от 1 до 5 г. са дошли 12 604 хектара. Да, част от тези гори са от новоописани и картирани гори, прехвърлени от други територии, част са следствие на санитарни и принудителни сечи.

Тези цифри се виждат от отчетите 2 ГФ през 5 г. в периода 2010-2020 години. От отчетите се вижда още как вследствие на следващи редовни инвентаризации заради неполагане на отгледни грижи в следващите класове на възраст, описани първоначално като семенни младина-

ци, се връщат във вид "гори издънкови за превръщане". Това показва огромната неефективност при превръщането на дъбови издънкови гори, която надвишава 90-95 %. Причини, разбира се, ще намери всеки един замесен в тази нерадостна статистика. За мен обаче истината е една. През последните 10 г. вследствие на административната реформа в държавните гори контролът, горската политика и лесовъдските критерии бяха занижени безотговорно спрямо морала на професията ни. И тези 14 315 ха непревърнати в семенни дъбови издънки през последните 10 г., видно от отчет 2 ГФ през 2010, 2015 и 2020 г., ще тежат на съвестта на ръководители, които не дадоха за бъдещето на нашите гори, това което се очакваше от тях като лесовъди.

Необоснованите научно и наложени почти еднолично от ръководители на ИАГ и МЗХГ, в пълен асинхрон с биологичните изисквания на светлостлюбивия дъб и класическите знания на поколения лесовъди, промените в Наредбата за сечите, касаещи удължени периоди на намеса при постепенно-котловинни възобновителни сечи, продължителните периоди на възобновяване, немотивирано ограничаване на площта на сечищата, пълното отричане от краткосрочно-постепенната сеч, ползвана дотогава сполучливо на някои месторастения, допринесоха за постоянното намаляване през това десетилетие на окончателните фази и създаването на млади гори. Загубата по този начин на истински семенен подраст след семеносни години не може напълно пълноценно да се замени с торчките.

От 2 ГФ е видно, че към началото на 2021 г. 366 283 ха издънкови дъбови гори в ДГТ са зрели и презряващи. За последните 10 г. тези гори са се увеличили със 172 640

ха, а в следващите десет ще се увеличат с още близо 150 000 хектара. Тоест, съобразявайки се с 20-годишен възобновителен период на предвидените сечи, през 2030 г. вече ще има около 500 000 ха невъзобновени стари и доста престарели гори с минимален или отрицателен прираст. Гори, в които всяка продължителна суша, всеки дъбов вредител ще оставят огромен отпечатък и те не само ще загубят милиони куб. м дървесина, а ще стават все по-трудни за превръщането им в нормални гори изобщо.

Много показателен за крайно занижената прецизност на грижите по възобновяването на дъбовите гори за превръщане е анализът на средния прираст на хектар през последните 10 години.

Само за едно десетилетие прирастът на дъбовите гори във възрастови класове 1-5 и 6-10 г. е намалял двойно спрямо 2010 г. и е достигнал 1,33 м³/ха при 5-годишните и 2,27 м³/ха при 10-годишните.

Това означава, че не само не се отглежда подрастът и не се прави отглеждане, но и храстовата растителност е обхванала младинаците и заглушила семенния подраст, а поради високата възраст на стария дървостой издънковата способност е силно намаляла и като цяло няма достатъчно дървета в насажденията. Това показва пълното безхаберие и липсата на контрол в стопанствата, които не подпомагат възобновяването, а това носи щети за ДГТ, които дори не се отчитат. Поради несвършена работа само от първите два класа на възраст са загубени 200 000 м³ стартов запас в тези гори. Друг притеснителен факт е, че за последните 10 г. производителността на зрелите и презрялите гори е намаляла с 5 %, което показва тенденцията за намален прираст при старите гори, която в бъдеще ще се задълбочава и ще се

губят милиони кубичи дървесина от този вид гори.

Ползването в дъбовите издънкови гори за превръщане през десетилетието бележи своя максимум през 2015 г. - 1 050 000 м³, и стига своя минимум от 820 000 м³ през 2020 г., като резултат на наложените неоправдани ограничения при възобновителните сечи. Същевременно отчет 3 ГФ за 2020 г. показва, че към сегашния момент има зрял запас от над 42 млн. м³ в този вид гори.

Ако през следващите 10 г. прибавим запасите в площите, които ще влезнат в този клас на възраст, и годишния им прираст, към края на 2030 г. дъбовите гори за превръщане ще са близо 66 млн. куб. метра. Като извадим по 1 млн. м³ годишно, които ще се добиват по настоящите стандарти на планиране и изпълнение, се очаква зрял и презрял запас от 56 000 000 куб. метра.

През последните 20 г. са проведени три национални съвещания по тези проблеми и това, за което сега пиша, се виждаше още тогава. Защо през изминалите години не се намери ръководство и научна мисъл, които да поставят пред колегията този въпрос, който ще ни връхлети като бедствие през следващите 20-30 години? Затова си позволявам да поставя остро проблема сега, защото сега знаем кой е виновен. Това са хората, които създадоха и поддържаха 10 г. години модел на управление, подчинен на материалното, на частните интереси, влезнаха в зависимости, управляваха

лесовъдската колегия без лесовъдски морал, промениха истинското лесовъдство, за да опцелеят. Директори на държавни предприятия, които не даваха пари за отглеждане на подраста и младинаците, возейки се на джипове за 200 000 лв. и подписвайки се ежесечно за суми с пет цифри. Директори без лесовъдска етика, за които не се появи един министър или зам.-министър да им напомни, че са лесовъди и главната им мисия е да се грижат и множат държавната гора. Възмушавам се от липсата на визия за това как държавната колегия ще превърне общо 1 млн. ха издънкови гори от всички дървесни видове. Проблемът е толкова голям, че или трябва управляващите лесовъдската политика в ИАГ да намерят подход и да организират създаването на дългосрочна програма и методика за решаването му през следващите 20 години, или да отстъпят столовете си на лесовъди, които имат визия, знания и желание да сторят това. Сред хилядите горски служители в системата има достатъчно грамотни и сериозни лесовъди. Предлагам:

1. Да се вземе лесовъдско и държавническо решение този вид гори според сегашната номенклатура наистина ли ще останат с основна цел да се превърнат в семенни гори.

2. Ако колегията намери разумни доводи и се откаже от тази цел и остави в бъдеще възобновяването да става издънково, е необходима цялостна нова визия.

3. Ако колегията реши да остави основната цел да бъде превръщането на тези гори в семенни, да се изгради концепция, включваща гарантиране на лесовъдските мероприятия, връщане към класическите сечи и техните критерии, строг контрол с нулева толерантност към неизпълнение на поставената цел.

4. За да се гарантира качествено изпълнение на задачата, да се постави времева рамка за приключване на процеса за всички издънкови дъбови гори на възраст в момента над 40 г. в рамките на не повече от 30-годишен период.

5. За да се гарантира качеството на отгледните мероприятия, които ще осигурят процеса на превръщане, тази дейност да се извършва от собствени обучени работници. През обучението да преминат и всички горски служители на терен и инженерния състав.

6. Всички освободени след сеч площи като котли и окончателни фази да се включват задължително за отглеждане във финансовия план за следващата календарна година. Следващите намеси да се предвиждат за конкретни години, съобразно развитието на младото насаждение.

7. Изпълнението на тази задача да стане един от най-важните критерии за оценка на работата на ръководствата на всички нива.

Инж. Руслан
МИХАЙЛОВ

Позиция

Търсете мнения на ветераните

Мен, както се надявам, и всички вас - още работещи или вече прекратили официално трудовата си дейност, наред с други проблеми, ни вълнува състоянието и бъдещето на Българската гора. Нека да си припомним как се работеше едно време. През 80-те години на миналото столетие имяхме тризвенната структура на сектора - централно горско ведомство, районни дирекции по горите и горски стопанства. Служителите в горските стопанства живеяха със съдбата на горите, които управляваха, стопанисваха, охраняваха и опазваха. Горският в селото, където съм

се родил, бе един за охраната на гората, но той винаги знаеше кое дърво е отсечено и къде е закарано.

Когато работехме по Националния план за борба с почвената ерозия и залесяване, годишно се създаваха по 600 000 - 700 000 дка горски култури. В почти всяко горско стопанство функционираше горски разсадник за производство на посадъчен материал. Създадени бяха висококвалифицирани лесокulturни и секачески бригади. Станеше ли горски пожар, работниците от тези бригади го потушаваха.

По постановление на Министерския съвет годишно по

около 1 млн. м³ суха и паднала маса в иглолистните гори при изгодни условия се събираше от местното население.

Тези и много други неща имяхме, но днес системата се "усъвършенства". Създадени са държавни предприятия, чиято дейност основно е за организирането на сечите и добивите от гората. Истинската лесовъдска дейност в горските стопанства - териториалните поделения на държавните предприятия, остана на заден план. По официални данни днес годишно за цялата страна залесяванията са само няколко хиляди декара. Никои не говори за борба с почвената ерозия, макар че водата

ежегодно отнася плодородна земя. И много други неща не вършим.

В минали периоди лесовъдите в своите организации (академична и на практически лесовъди) се стремели да се включват при решаването на различните проблеми в областта на собствеността и стопанисването на горите. Сега имаме Съюз на лесовъдите в България и Дружеството на ветераните лесовъди и учени, работили в горите и горската промишленост. Разбирам, че е създадена Работна група по проблемите на собствеността и организацията на горското стопанство, и нормално би било при

обсъжданията, които тя провежда, да се търсят и предложения от гражданските организации. Засага това като че ли не се получава или е недостатъчно ефикасно.

Бих си позволил чрез вас, читателите на съюзното издание в. "Българска гора", да апелирам към ръководствата на учебните центрове и обществените организации - СЛБ, Дружеството на лесовъдите ветерани и други, да се включват активно и да търсят най-добрите мнения и решения за горите на България. Полезно би било да се дискутират проблемите в срещите, организирани от ръководствата на организа-

циите, като се използва и имейлът за информация на отделните членове, участващи в дискусиите. Сред лесовъдската колегия има академици и чл.-кор. на БАН, бивши и настоящи ръководители на сектора и отделни структури на горското ведомство. Приемането на най-добрите решения е от много голямо значение за бъдещето на горите и горското стопанство у нас. За да не се превръща гората в източник на обогатяване на отделни хора, защото от историята на горското дело знаем, че това се е случвало неведнъж.

Георги ЦАНКОВ

Дискусия: Предложения за промени в Закона за горите

Близо 300 000 ха гори са оставени от държавата без ясни правила

Изсичането на горската растителност в горната граница на гората е пречка за възстановяване на гората

Поставям на дискусия въпрос, който не е от вчера - управление и стопанисване на:

- самозалесили се територии, които са придобили характеристиката на гора - изоставени ниви и площи в горната граница на гората;

- гори, предоставени на селскостопански организации;

- земеделски земи, залесени по силата на нормативен акт извън горския фонд с цел изпълняване на определени функции - залесяване край язовири и населени места, ползащитни пояси, биологично укрепяване на пойни водни течения и др.;

- неустроени гори покрай водни течения, които са към МОСВ.

Именно тези забравени от държавата гори имат нужда от промени в Закона за горите, но преди това да разгледаме състоянието им.

В чл. 2, ал.1 от Закона за горите се дава определение на понятието "гора", а в ал. 3 на същия член са изброени случаите, за които разпоредбите на Закона не са в сила. И там в т. 3 е посочено "дървета от горскодървесни видове в земеделски територии, когато не притежават характеристиките на гора по ал. 1". Т.е. ясно е, че когато тези дървета върху земеделски територии имат характеристиките по чл. 1, законът трябва да се прилага за тях в пълна сила, или съгласно чл. 2, ал. 3, т. 3 за горите върху земеделски земи с характеристика на гора по чл. 1 е в сила Законът за горите.

Как се водят сега те в общинските служби "Земеделие и гори"?

Под най-различни наименования - гори в селскостопански фонд, гори върху речни води, изоставени ниви, мери и пасища, пасища с храсти и т.н. Различните поземлени комисиони дават различни наименования, отразени като такива в кадастралната карта като вид на територията, но представляващи естествени високостъблени широколистни и иглолистни гори, издънкови гори с няколко преминали турнуса на сеч.

Публичните данни от всички близо 170 горскостопански планове на държавните горски и ловни стопанства в България показват, че всички гори в територии "за нуждите на селското стопанство" и гори в имоти с предназначение "земеделска земя" са близо 380 000 ха, което е 3 пъти повече от посочената площ в отчетите на

ИАГ! Близо 240 000 ха, или 2/3 от всички гори върху земеделски земи, са собственост на общините, 40 000 ха са държавните, а останалите 100 000 ха са частните имоти. С най-голям дял са горите от бял бор (19 %), цер (12 %), благун (10 %), акация (10 %), келяв габър (8 %), черен бор (7 %) и бук (6 %). Близо 1/3 от тези гори са с възраст над 50 години.

Притежателите на такива имоти имат актове за собственост, в които е записано, че притежават нива, а не гора или нива и гора. Това, че има гора, не е основание за промяна на акта за собственост. Трябва да има разбирането, че на тези територии вместо селскостопански култури има горска растителност, която се отличава само по това, че производственият ѝ цикъл е по-дълъг и е обществено значима със своите екологични предимства.

Измислените от земеразделящите фирми термини трябва да отпаднат от номенклатурата на кодовете към картата на възстановената собственост и кадастралните карти и навсякъде да се използва терминът "земеделска земя" за всички имоти от селскостопанския фонд (ССФ).

Ето защо устройването на тези гори е необходимо да съответства с кадастралния номер на имота. Когато гората попада в един имот или части от него, ще се запише в лесоустройствените записи действителната площ като част от общата площ на имота. Когато гората попада в два имота, ще се раздели на два подотдела. Оставащата площ ще се ползва по земеделско предназначение.

Някои факти за произхода на тези гори

Самозалесяване. *Открити и изоставени земеделски земи* - изследванията показват, че в Европа такива терени се заемат твърде бързо от гора в случаите, когато човешката намеса липсва. Самозалесяванията в нашите предпланини и планини, които естествено са се превърнали във високостъблени сезонни насаждения, се наблюдават в почти всички бивши селскостопански земи и пасища. Това е естествен процес на разширяване на горските екосистеми по площ и въздействие благоприятно върху околната среда. *Горната граница на гората* - особен интерес за нашата страна представлява изкуствено снижената горна граница на гората (вследствие на умишлените палежи на карачаните) и дългогодишното

и ползване за селскостопански нужди, главно като пасищни системи. Естествено възстановяване на горската екосистема в т.нар. бойна зона - зоната между гората и естествената биологична бариера, е бавен и труден процес. Затова изсичането на естествено появилите се групи фиданки е огромна грешка и спира процеса на възобновяването там. Към плановите за земеразделяне се включиха още и т.нар. горски пасища, които представляват над 100 000 ха растящи гори или със започнал процес на населяване на горска растителност. Последните години по европейски програми започна почистването на тези площи от пълзящата смрика и другата растителност (Перелик в Родопите, Западна Стара планина и др.), а това възпрепятства възстановяването на горната граница на гората.

Учудващо е при наличие на неправителствени и екологични организации у нас, включително и политически партии, да се допуска такова безумие и за някакви дребни субсидии да се унищожава природата. Вместо безпозлезното и вредно изсичане на пионерната растителност за получаване на субсидии пасищната форма на ползване може да се съчетае с постепенното създаване на гора или агролесовъдство.

Гори, предоставени на АПК, ПAK и ТКЗС с нормативен акт. Тези гори представляват естествени иглолистни и широколистни насаждения на около 70 000 хектара. Дадени са със нормативен акт за развитие на животновъдството. На практика горите се изкореняват и се предоставят за ниви, а негодните за селскостопанско производство земи се дават за залесяване. Този процес продължава до 1989 година.

Залесени земеделски земи. Планирането на дадена площ за залесяване от горските организации преди 1989 г. задължително се съгласува със селскостопанските структури и местната власт. След 1990 г. тези залесявания са подложени на много критики, но никой не оспорва законния характер на това мероприятие. Държавата създава тези гори с ясно дефинирани цели: противоерозионни залесявания - за намаляване на ерозията и предпазване от наводнения; ползащитни пояси - за предпазване на земеделските земи; заменени земеделски земи с изкоренени площи от Горския фонд; ландшафт-

но залесяване - за промяна на микроклимата и екологичната среда; интродукция на високодървопроизводителни и пионерни видове за залесяване на силно нарушени природни територии; създаване на насаждения от горскоплодни дървесни видове - орехи, кестен и лешници; създаване на интензивни култури.

Съхранени дървета за опазване на нивите. Това са гори, намиращи се между нивите на синорите на стръмни територии, оставени и запазени от стопаните, за да не се изнася хумусният хоризонт на почвите. В Родопите тези гори се наричат "плодници". Всички тези гори сега се водят като земеделски земи и се предоставят на животновъдите за ползване. Животновъдите, определени да поддържат тези площи, намират вековна гора или изкуствено създадена гора на 40-50 години. Гората в отделните имоти варира от 1 до 100 % от площта на имота.

Трябва ли да се премахне такава гора и как да стане това?

Действащата сега нормативна уредба е неприложима за решаване на казуса. Служба "Земеделие" може да даде разрешение да се отсека максимум 5 дървета (чл. 30 от ЗОСИ). От друга страна, прилагането на чл. 84 от ЗГ е недопустимо, защото горите са били там преди фиксирания срок.

Казусът с опитите за облекчаване на процедурите за изсичането на гори върху земеделски земи, афиширан от политическите, са в услуга на едри арендатори и земевладелци да изсичат наголо тези големи по площ гори (често с възраст над 50 г.) с цел получаване на евросубсидии за пасища и/или бързи печалби от дърводобив. За целта те имат интерес да получат разрешителни за сеч единствено по реда на Закона за опазване на земеделското имущество, който, за разлика от Закона за горите, не може да се прилага за гори с площ над 1 дка, не включва никакви строги правила за сечта и не изисква процедури по ОВОС и оценка за съвместимост по реда на ЗООС и ЗБР в случаите на трайно обезлесяване.

Горската нормативна база третира някои от повдиганите въпроси за запазване на дърветата в периферната граница на гората, както и поддържане на зони около postoяните водни течения с ширина не по-малка от 15 м, в които не се провеждат сечи или се провеждат с ин-

тензивност не по-голяма от 5 % от запаса на насажденията (Наредба № 8 за сечите в горите на Република България). Такива ограничения в тези гори няма и по тази причина принципите на стопанисване на горските насаждения трябва да се прилагат и за тях.

Към днешна дата са налице обаче единствено предложения за спорни поправки на ЗОСИ чрез изменение на Закона за аквакултурите и рибарството, а по-късно - и чрез изменение на Закона за пчеларството. Предложенията им са свързани със значително облекчаване на закононите процедури за почистване на земеделски земи от горскодървесна растителност. Сега ЗОСИ (в чл. 32, ал. 2 и 3 във връзка с чл. 3) дава право на общините да разрешават единствено отсичането на отделно стоящи дървета (до 5 с разрешение на кмета и над 5 с разрешение на началника на Управление "Земеделие"), докато отсичането на гори и на отделни дървета в горите може да се разрешава единствено от специалистите с лесовъдско образование по реда на Закона за горите и при спазване на съответните процедури по Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), в частност Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Със спорните законопроекти се предлага всички кметове на общини да имат право да разрешават с един хвърчащ лист хартия по реда на ЗОСИ изсичането наголо на горите върху земеделски земи, без никаква отчетност, без контрол, без съответните лесовъдски правила на Закона за горите и без съгласувателни процедури по реда на ЗБР и ЗООС при обезлесяване и/или промяна на предназначението на съществуващи гори чрез изсичането им наголо.

На основание на чл. 83 от ЗГ в баланса на горските територии не се включват инвентаризираните залесени и самозалесени земеделски територии след 1 март 1991 г., за които се съставя списък на имотите по землища, и той се предоставя на изпълнителния директор на ИАГ. По установена от последните години практика тези имоти се оконтуряват върху горските карти, а в списъците се посочват основни таксационни показатели - дървесен вид, възраст и др., за да могат Комисиите по § 4 и § 49 от ЗГ да си свършат работата, касаеща такива залесени или самозалесени земеделски земи. За

съжаление, в нарушение на втората разпоредба за тези след 1991 г., така и за съществуващите преди 1991 г. естествени и изкуствени насаждения, няма още издадено решение на министъра. По публичната информация през 2020 г. за ограничен брой случаи единствено са задействани процедури по чл. 81 и 82 от ЗГ от общинските служби за промяна на предназначението на гори върху земеделски земи в горски територии. Изводът, който се налага от тези обстоятелства е, че Законът за горите, дори и в случаите, когато има такива, регламентира процедури, които са твърде усложнени, изпълнени с бюрократични тънкости и срокове и в голямата си част не позволяват те да стават или да бъдат довършвани (Позиция на "Булпрофор" и "Горовладелец" в писмо да ИАГ).

През последните 8 години в горските територии са прекатегоризирани едва 33 000 ха земеделски земи (от които 21 000 ха през 2020 г.), т.е. едва 1/10 от общата им площ в България. Когато собственикът декларира писмено пред ИАГ, че желае да ползва имота си като земеделска територия, той е длъжен в срок до три години от подаване на декларацията да почисти имота си от горскодървесна растителност (чл. 83, ал. 5 и чл. 84, ал. 6 от ЗГ). В закона обаче не са разписани ясен ред, по който да се извършва това почистване, и ясно изискване за прилагане на оценки за въздействието върху околната среда по реда на ЗООС и ЗБР с оглед извършването на голи сечи на горски екосистеми.

Поради това, както показват и справки на издадените разрешителни по чл. 32 от ЗОСИ, в близо 75 % от случаите кметовете разрешават изсичането на гори с площ над 1 дка по реда на чл. 32, ал. 3 от ЗОСИ, въпреки че този закон и разпоредбата се отнасят единствено до "намиращи се извън горските територии отделни (т.е. самостоятелно стоящи) дървета". Така на практика се заобикаля изискването всяко изсичане на гори, включително върху земеделски земи, да се извършва единствено по реда на Закона за горите (чл. 2) и след прилагане на оценките за въздействие върху околната среда и "Натура 2000" по ЗООС и ЗБР. (Следва в бр. 2).

Д-р инж. Светозар МИХАЙЛОВ

Годишнини

Инж. Лазар
ПАНДЕВ
на 90 години

На 3 януари Изпълнителната агенция по горите почете юбилея на инж. Лазар Пандев с връчването на Поздравителен адрес.

Роден е на 3 януари 1932 г. във Велинград. ВЛТИ завършва през 1956 г., специалност "Механична технология на дървесината". Започва работа в Дървообработващия завод "Георги Димитров" във Велинград, където

последователно е началник-смяна, началник-цех и главен инженер. През 1963 г. е назначен в централното горско ведомство (тогава Комитет по горите и горската промишленост към МС). Работи последователно като началник-отдел, зам. генерален директор на ДСО "Стара плани-

на", директор на дирекция "Капитално строителство", главен секретар на преобразувания КГ в Министерството на горите и горската промишленост, генерален директор на инженеринговата организация "Лескомплект". От 1984 г. е зам.-министър в Министерството на горите и горската промишленост (МГПП), а по-късно - в Министерството на земеделието, и зам.-председател на Съвета по селско и горско стопанство към Министерския съвет.

Работата му в МГПП е тясно свързана с технологичното и техническото обновяване на горската промишленост в този период.

Под негово ръководство се провеждат проектирането, доставката на оборудване и изграждането на заводи за производство на плочи от дървесни частици във Велико Търново, Сахране, Берковица, Етрополе, на заводи за влакнести плочи в Сливница, Троян, на трите линии за ПДЧ в Бургас, Долни чифлик, Търговище, на дървообработващия завод "Антон Иванов" в Пещера.

В периода 1972 - 1975 г. взема участие в организирането на дърводобива в Коми АССР, а на по-късен етап, от 1986 г., е ръководител от българска страна на смесената българо-съветска Комисия за сътрудничество, под чието

ръководство се планират, организират и осъществяват дейностите по съвместното строителство и дърводобив в Република Коми. Активната роля на инж. Пандев е в създаването при тежките условия на Севера на условия за нормална работа на хилядите български работници.

През 1980 г. инж. Пандев е назначен за генерален директор на Инженеринговото стопанско обединение "Лескомплект", в състава на което са включени "Агролеспроект", "Леспромпроект" и Дирекцията по инвеститорски контрол по строителство. Под единно ръководство са поставени проучването, проектирането и изграждането

на обектите и научно-техническото обслужване на целия горскопромишлен отрасъл в страната. Освен това са реализирани редица проекти в чужбина - Алжир, Мароко, Конго, Никарагуа, Лаос, Камбоджа, Кувейт и други.

Дълги години инж. Пандев е председател на Научно-техническия съюз по лесотехника.

Благодарение на неговата работа са проведени редица важни национални и международни симпозиуми, срещи, семинари с участието на наши и чуждестранни учени и експерти.

Награждаван е многократно с ордени и други отличия.

Инж. Павлина
СЛАВЧЕВА
на 85 години

Родена е на 14.05.1936 г. в Асеновград. През 1958 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Започва трудовия си път в ГС - Реброво. От 1962 г. постъпва в Горската семейно-контролна станция - София. През 1976 г. е назначена в централното горско ведомство, където е специалист по промените в горския фонд в дирекция "Горско стопанство".

во". Пенсионира се през 1992 година.

През дългогодишната си работа в полза на гората навсякъде, където служи, инж. Славчева всеотдайно и с висок професионализъм дава своя принос за опазване на горите.

Инж. Ангел
ИВАНОВ
на 85 години

Роден е на 29.01.1937 г. в с. Шума, Софийска област. През 1964 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Работа започва като лесничей в ГС - Розино, Пловдивско. От 1967 г. постъпва като зам.-директор, а от 1971 г. е директор на ГС -

Годеч, където се пенсионира през 1977 година.

Инж. Иванов е лесовъд с дългогодишен практически опит, отдал целия си трудов стаж за преуспяването на горите в района на ГС - Годеч.

Проф.
Димитър
ПАВЛОВ
на 80 години

Роден е на 08.01.1942 г. в с. Петково, Смолянска област. ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", завършва през 1967 година.

Работа започва като проектант в "Агролеспроект". Във ВЛТИ (сега Лесотехническият университет), където постъпва като асистент, работи от 1970 до пенсионирането си през 2012 година. От 1985 г. е доцент, а от 2000 г.

- професор по ботаника. Общият брой на публикациите му е над 140. Автор на редица монографии, книги и учебници.

Проф. Павлов е изтъкнат преподавател и учен, участвал в разработването на много национални и международни проекти.

Инж. Вергил
БАЙКАЛОВ
на 70 години

Роден е на 28.01.1952 г. в с. Змеица, Смолянска област. През 1977 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Професионалния си път на лесовъд започва като лесничей в ГС - Доспат. Работи като зам.-директор на Горските стопанства в Борино и Михалково. От 1988 до пенсионирането си през 2016 г. е директор на ДГС - Доспат.

Инж. Байкалов се изгражда като добър ръководител, който умело се справя с трудностите, свързани със стопанисването и опазването на горите. Компетентен и с голям професионален опит лесовъд, се ползва с уважение сред лесовъдската колегия.

Дискусия: Горите и промени в климата

Инициативи за адаптиране на горите
и нови практики в стопанисването им
във Франция

Най-напред искам да отбележа, че изпитвам професионална гордост от постиженията на нашата наука и практика, и искам да адмираирам колегите, които работят в напредването за адаптиране на горите към климатичните промени в отделни райони на нашата страна, най-вече в Югозападна България. Вярно е, има дискусия по този въпрос, която не е приключила поради различни причини, водещи от които са значително по-продължителното време за отбелязване и отразяване на промените в климата върху горите и обратно. За съжаление, знаците за промените са все повече и то в посока не само на повишаване на средните температури, все по-малко наричани "глобално затопляне", но и на промените във валежите и екстремните комбинации от тези фактори. Важно е да се отбележи, че мерките, които е необходимо да се предприемат, се отнасят за по-дълъг период от време, който се посочва в различните варианти на промени в климата, разработени от Междуправителствения панел за промени в климата (IPCC). В случая са от значение действията на отделните собственици на гори. За да се осигури тяхната информираност при вземането на решения за стопанисване на горите в дългосрочен аспект, както и възможните варианти на промени и очакваните резултати, е необходимо системно да се провеждат проучвания и резултатите от тях да се съпоставят с прогнозните показатели на моделите, за да се търси по-висока степен на адекватност на моделите и тяхното усъвършенстване.

За участниците в XX конгрес на Съюза на европейските лесовъди, проведен във Франция от Centre National de la Propriété Forestière (CNPF), бе организирано посещение на обекти, включени в рамката на смесената технологична мрежа за адаптиране на горите към климатичните промени (RMT AFORCE). Участниците в изследването са разработили един иновативен инструмент за визуализиране на еволюцията на климата, еволюцията на климатичните ниши и начин да се опишат дървесните видове днес и интересните за бъдещето видове за горите във Франция.

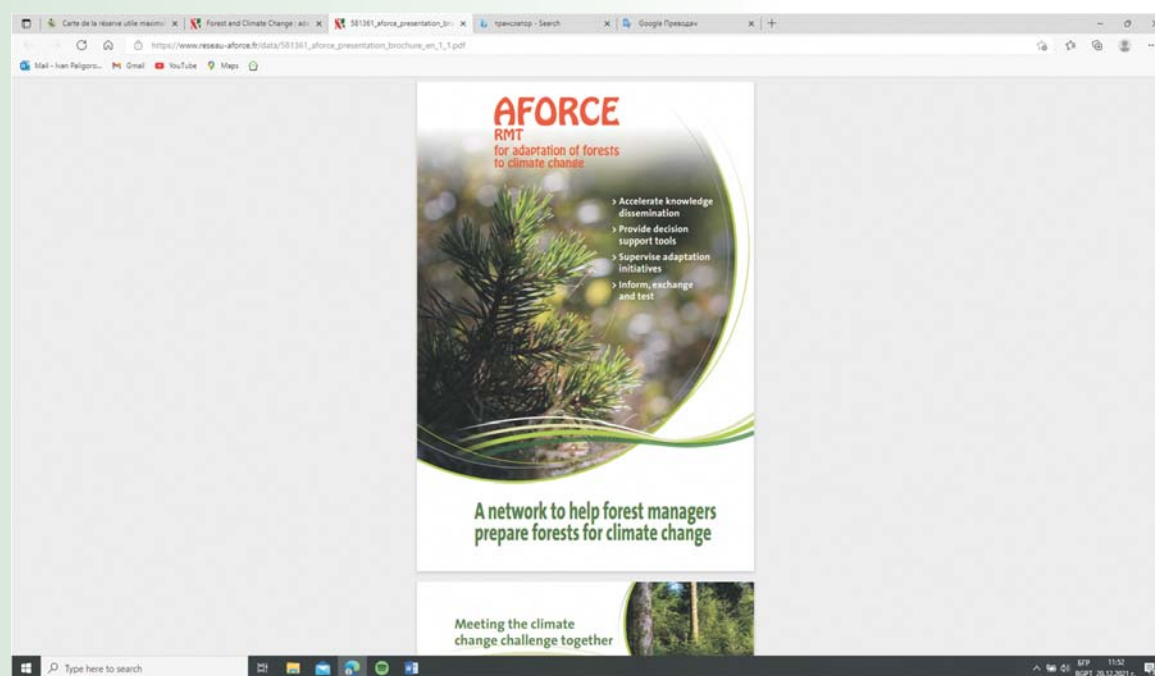
Интернет страницата ClimEssence (<https://climessences.fr/>) съдържа две основни характеристики. Систематична информационна база за дървесните видове във Франция във формата на карта - повече от 150 вида, описани, следвайки 37 систематични критерия, включително критерии за адаптиране към бъдещия климат, и инструмент за сортиране и сравнение на видовете съгласно тези критерии.

Прилага се инструмент за предвиждане на климата, използващ сценариите на Междуправителствения панел за промени в климата (IPCC) и три индикатора на IKS (суша, топлина и студ), което позволява да се създадат местни термални диаграми, карти на климатична аналогия и на климатична съвместимост за 60 вида.

Климатична аналогия

Картите на климатичната аналогия позволяват да се визуализират географските зони или сектори от тях, в които климатът е подобен (съобразно трите IKS индикатора) на бъдещия климат в даден регион.

Сайтът също така позволява при различни възможни бъдещи изменения да се отчетат редица фактори, които включ-

ват емисиите на въглероден двуокис и несигурността на климатичните модели.

Възможно е също така да се визуализират географските зони, в които в бъдеще ще има климат, подобен на климата в даден регион днес.

Климатична съвместимост

Този елемент от страницата на проекта позволява да се посочат дървесните видове, които днес са господстващи и заемат преобладаващата част от дадена територия. Например насажденията в частната гора "Боа Ландри" (Landry Wood) са от *Quercus petraea* (зимен дъб, горун) и това може да сеобрази като днешно състояние. Ако се направи карта на климатичната съвместимост за този вид, се вижда, че по-рано от 2050 г. по Климатичния сценарий IPCC RCP 4.5 тази област ще попадне в климатична несъвместимост за *Quercus petraea*, даже по сценарий RCP 8.5 към 2070 г. този вид се очаква да се среща единично.

Вероятността да се наблюдава напускането на *Quercus petraea* от района Landry Wood засега е малка, но би било сериозно да се разглежда посредством прогресивното разнообразяване на новите за района видове.

Видове за обогатяване на съществуващото разнообразие от растителност

Страницата на ClimEssence (<https://climessences.fr/>) ни позволява да открием алтернативни видове, които ще са устойчиви на сушата, като изберем някой от критериите. Прегледът на климатичната съвместимост на тези видове в района на Landry Wood потвърждава този интерес. Всеки собственик може на основата на наличната информация, във всеки конкретен случай да иницира разнообразяване на видовете след възобновителните сечи, като използва *Quercus pubescens*, *Acer platanus* и *Cedrus atlantica*.

В заключение следва да се отбележи, че сътрудничеството между науката и практиката при стопанисване на горите в района на Landry Wood потвърждава необходимостта от дългосрочни наблюдения и изследвания, които да демонстрират пред всички собственици възможни варианти на промени в климата и експертната готовност на лесовъдската колегия за стопанисване, подчинено на дългосрочното адаптиране на горите, базирано на получени конкретни резултати.

Можете да се включите в дискусията със свои мнения и позиция.

Проф. д-р Иван
ПАЛИГОРОВ

Кампания „Братислава“

Благотворителна кампания в полза на Българското средно училище „Христо Ботев“ в Братислава, Словакия, обявяват Изпълнителната агенция по горите, Североизточното държавно предприятие - Шумен, Българското дружество за защита на птиците и Югоизточното държавно предприятие - Сливен. Целта е да бъдат събрани книги от български автори и учебни помагала, които да обновят фонда на училищната библиотека.

БСУ „Христо Ботев“ е едно от най-старите зад граница - създадено е през 1948 г., като основната му роля е да бъде проводник на българския дух, културата и традициите в Словакия. Сега в училището учат 100 деца, в паралелки от 1 до 12 клас. Част от малчуганите не са българчета, но по желание на родителите си ще изучават езика ни, като част от задължителната програма на училището.

Всички, които искат да помогнат за обновяване на библиотеката, могат да изпратят книги или да ги занесат на ръка в ИАГ, СИДП или ЮИДП.

Ето и адресите: ИАГ - 1040 София, бул. „Христо Ботев“ № 55, тел.: 0878560502, Любка Върбева; СИДП - 9700 Шумен, ул. „Петра“ № 1, тел.: 0878596860, Татяна Димитрова; ЮИДП - 8800 Сливен, ул. „Орешака“ № 15а, тел.: 0889300690, Десислава Стефанова.

Поместваме и примерен списък, направен от учителите, като не е задължително книгите да са нови, но все пак да бъдат в добро състояние, за да могат да се ползват от децата по-дълго време.

• Здравка Евтимова - разкази

• Георги Господинов - разкази и романи

• Тетралогията на Димитър Талев

• Емилиян Станев - „Крадецът на праскови“

• Христо Фотев - поезия

• Разказите на Йовков, Елин Пелин, Иван Вазов

• Борис Христов - поезия

• Виктор Пасков - „Балада за Георг Хених“

• Стара българска книжнина - „Пространно житие на Св. Кирил Философ“, Константин Преславски

„Азбучна молитва“, Черноризец Храбър „За буквите“

• Ивайло Петров - разкази

• Станислав Стратиев - „Балкански синдром“

• Йордан Радичков - „Ноев ковчег“

• За 10 клас: „Тренировъчни тестове по български език и литература за 10 клас + 10 изпитни теста за НВО“, „Как се пише?“, „42 тематични теста по български език и литература за 10 клас (по новите програми)“, „Справочни таблици по литература за външно оценяване в 10 клас (по новата програма)“, „Справочни таблици по български език за външно оценяване в 10 клас (по новата програма)“

• За 12 клас: „Тестове за матура по български език и литература (11 и 12 клас по новите програми)“, „25 тематични теста по български език и литература за 12 клас (по новите програми)“,

„Справочни таблици по литература за матура (по новите програми за 11 и 12 клас)“ - всички са на Издателство „БГ Учебник“

• Издателство „СОФПРЕС“ - „Оптични илюзии“

• Издателство „ЕГ-МОНТ“ - „Създавай с код: Направи свой уебсайт - програмиране за деца“ (ако може 3-4 броя)

• Джартан Поскит - Поредица „Жестоката математика“ - „Подлите дробни“, „Аритметични трикове“, „Порочните кръгове и други страшни фигури“

• Валери Петров - „Пет приказки“

• Ран Босилек - „Приказки“

• За работата по биология биха били полезни различни определители, които са с красиви илюстрации или снимки на птици, гъби, растения в България. Така ще могат да се научат да работят с определители и визуално да запомнят, сравняват и назовават видовете на български и словашки, да правят рисунки на определени видове

Дарителската кампания е част от проекта „Земите и горите на орела“.

Ако и вие сте сред онези съвременни будители, които радаят за езика и културата ни у нас и зад граница, включете се в кампанията и зарадвайте децата от БСУ „Христо Ботев“!

„Справочни таблици по литература за матура (по новите програми за 11 и 12 клас)“ - всички са на Издателство „БГ Учебник“

• Издателство „СОФПРЕС“ - „Оптични илюзии“

• Издателство „ЕГ-МОНТ“ - „Създавай с код: Направи свой уебсайт - програмиране за деца“ (ако може 3-4 броя)

• Джартан Поскит - Поредица „Жестоката математика“ - „Подлите дробни“, „Аритметични трикове“, „Порочните кръгове и други страшни фигури“

• Валери Петров - „Пет приказки“

• Ран Босилек - „Приказки“

• За работата по биология биха били полезни различни определители, които са с красиви илюстрации или снимки на птици, гъби, растения в България. Така ще могат да се научат да работят с определители и визуално да запомнят, сравняват и назовават видовете на български и словашки, да правят рисунки на определени видове

Дарителската кампания е част от проекта „Земите и горите на орела“.

Ако и вие сте сред онези съвременни будители, които радаят за езика и културата ни у нас и зад граница, включете се в кампанията и зарадвайте децата от БСУ „Христо Ботев“!

Годишнини

Инж. Тоско ГЕОРГИЕВ на 70 години

Роден е на 01.10.1951 г. в Батак. Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1979 година.

Постъпва на работа в ГС - м. Широка поляна, където до 1998 г. е зам.-директор, а след това до 2011 г. - директор. Пенсионира се през 2015 г. като зам.-директор на РДГ - Пазарджик.

Инж. Георгиев е изтък-

нат лесовъд с дългогодишен практически опит и съществен принос за правилното и професионалното стопанисване на горите в ГС/ДЛС - м. Широка поляна, в което работи в продължение на 32 години.

Проф. Динко ДИНЕВ на 70 години

Роден е на 13.01.1952 г. в с. Чинтулово, Сливенска област. ВЛТИ, специалност „Механизация на горското стопанство“, завършва през 1979 година.

Започва работа като технолог в ГС - Ямбол. През 1980 г. постъпва като научен сътрудник в Опитната станция по дъбовите гори - Бургас, която оглавява до 2015 година. От 2002 г. е доктор на техническите науки, а професор по техноло-

гия, механизация и автоматизация в горското стопанство е от 2006 година. До 2017 г., когато се пенсионира, е началник на отдел в ЮИДП - Сливен.

Проф. Динев е изявен учен в областта на техниката и механизацията в дърводобива, с голям принос в успешното развитие на горското стопанство у нас.

Инж. Миглена ГУНЧЕВА на 70 години

Родена е на 06.01.1952 г. във Видин. През 1976 г. завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Работи като озеленител в община Видин. През 1981 г. постъпва на работа в РДГ - Пазарджик, като специалист по лесозащитата. От 2011 до пенсионирането си през 2013 г. отговаря за дви-

жението на горския фонд.

Инж. Гунчева работи активно и влага много сили и професионален опит в изпълнение на редица лесозащитни и други горскостопански мероприятия.

Инж. Параскев РАДЕВ на 70 години

Роден е на 10.01.1952 г. в с. Сушица, Великотърновска област. Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1974 година.

Постъпва на работа в ГС - Буиновици, където до 1981 г. е зам.-директор. След това работи в РДГ - Велико Търново, като от 2003 до 2009 г. е началник на

РДГ/РУГ - Велико Търново. Инж. Радев е уважаван от колегията лесовъд и ловен специалист, ръководил компетентно и професионално горскостопанската дейност и интензивното ловно стопанство в региона.

С почит към ветераните

Софийското дружество на ветераните от горското стопанство и горската промишленост традиционно в навечерието на Коледните и Новогодишните празници организира тържествени срещи, на които участниците се поздравяват и отправят пожелания за здраве и успехи в работата за благо на българската гора.

На 16 декември м.г. в изключително тържествена обстановка срещата се проведе в резиденцията на ДЛС „Витошко - Студена“, разположена до красивия яз. „Студена“. Домакин на тържеството бе Югозападното държавно предприятие - Благоевград. Участниците бяха превозени от центъра на София до резиденцията. Тук в прекрасна обзаведената зала участниците бяха топло посрещнати от зам.-директора на ЮЗДП - Благоевград, инж. Севдалина Димитрова, която е и зам.-председател на Съюза на ле-

совъдите в България. Деловата работа започна с честване на участници в Софийското дружество на лесовъдите ветерани, които през 2021 г. са навършили кръгли годишнини. Акад. Александър Александров връчи почетни адреси на юбиларите инж. Богдан Богданов, инж. Атанас Дарда-

нов и доц. Димитър Кушлев.

Инж. Севдалина Димитрова от името на Управителния съвет на ЮЗДП приветства присъстващите и направи кратка презентация на най-голямото държавно горско предприятие в България, с 38 териториални подразделения - държавни горски и дър-

жавни ловни стопанства.

Инж. Симеон Манолчев - директор на ДЛС „Витошко - Студена“, също поздрави участниците в срещата и ги запозна с дейността на стопанството, чиято главна цел е развъждането и подобряването на дивечовите популации на територията, обхващаща площ 17 000 декара.

Лесовъдите ветерани отправят най-гореща благодарност към ръководството на ЮЗДП - Благоевград, и лично към директора му инж. Дамян Дамянов, който през последните години многократно е съдействал на дейността на Софийското дружество, отнасяйки се с уважение към приноса на всеки от членовете му за развитието на горското стопанство и горската промишленост у нас.

Инж. Георги ПЕТРУШЕВ
Председател на Дружеството на ветераните - София

Кратки новини

ДЛС - Балчик. Три полезащитни горски пояса с обща площ 29 дка са залесени с цер. Върху 22 дка е извършена почвopодготoвка за бъдещи залесявания. До края на 2021 г. ДЛС - Балчик, създаде 51 дка нови гори, част от проекта „Земите и горите на орела“.

ДПП „Сините камъни“. Служители, начело с директора на Парка инж. Ирина Петрова, взеха участие в работна среща в рамките на проект „Живот за белоопа-

шатата ветрушка“ LIFE 19 NAT/BG/001017. Темата на срещата бе „Оказване на първа помощ на бедстващи диви животни“. Бяха изнесени няколко презентации от организаторите - „Зелени Балкани“, най-старата природозащитна НПО у нас (създадена през 1988 г.). Практическата част бе проведена в амбулаторията на Спасителния център за диви животни - Стара Загора.

МЗ. По данни, предоста-

вени от Министерството на земеделието за Парламента, количеството на дървесина, което държавните предприятия ще предоставят през 2022 г. на процедури за добив и продажба, е общо 3 593 270 куб. метра. От него през ноември и декември ДП са предложили на процедури за добив 930 600 м³, а за продажба - 979 631 м³ дървесина „на корен“. За продажба на първата тържна сесия са предложени общо 1 509 094

м³ дървесина, от която 529 493 м³ за продажба на прогнозни количества от склад.

ЮЗДП - Благоевград. ДЛС - Дикчан, закупи стадо от 230 овце от породата „българска млечна“, като от него вече се получават по 150 л мляко дневно. Предстои изграждане на мандра за производство на 100 % натурално овче сирене. Дейността е част от програмата на ЮЗДП за разширяване на обхвата на предла-

ганите услуги от горите, различни от дърводобива. През 2021 г. няколко териториални подразделения на Предприятието са реализирали приходи от производството на селскостопанска продукция.

ДГС - Хисар. Директорът инж. Добрин Иванов награди двама от служителите - лесничей Ивайло Бадков за най-много експедирани дървесина от дърводобивните обекти и Николай

Дойнов за отговорно опазване на горските територии - държавна собственост.

ЮЦДП - Смолян. В ДГС - Клисура, в кратки срокове е извършена инвентаризацията на засегнатата от пожара през август м.г. иглолистна култура на площ 950 декара. Създадена е отлична организация за усвояване на пострадалата дървесина на обща площ 897 дка, за да се предотврати похабяването ѝ.

Бележити дейци на горскостопанската наука

Доц. д-р Желез ДОНЧЕВ - учен с многообразни приноси към горите

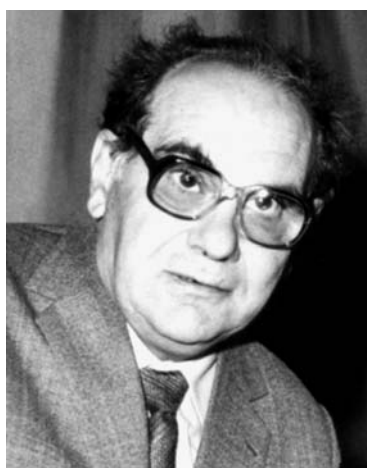
В края на 2021 г. се навършиха 100 години от рождението на доц. Желез Борисов Дончев. Той е роден на 27.12.1921 г. в с. Загоричане, Шуменско. Завършва Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет през 1948 г. и от 1951 г. работи като лесничей в ГС - Балчик, където създава прекрасни кедрови култури в м. Белия бряг. През 1954 г., след лична покана от акад. Борис Стефанов, постъпва като асистент в Агрономо-лесовъдния факултет.

Специализира в Цюрих, Швейцария, Албания, където проучва структурата и състава на горските екосистеми и описва два нови вида дъб от цероидната група. През 1961 г. е на дългосрочна специализация в Московския държавен университет, където защитава дисертация за научната степен "кандидат на селскостопанските науки"

(сега "доктор").

През 1964 г. е избран за доцент по екология и горски месторастения във ВЛТИ и до 1970 г. чете лекции по тази дисциплина на студентите от специалността "Горско стопанство". От 1970 г. е титуляр на курса по дендрология за студентите по горско стопанство и озеленяване. Учен с задълбочени енциклопедични познания и широка обща култура, с изключителни лекторски умения, той е уважаван и любим преподавател на няколко випуска студенти от ВЛТИ.

През 1977 г. започва работа в Института за гората - БАН, където остава до пенсионирането си през 1989 година. Непосредствено след това - от 1989 до 1994 г. ръководи Центъра за интензивно лесоразвъждане и мелиорации "Екоинженеринг" (ЦИЛМ) към Комитета по горите при МС, разположен

на територията на РДГ - Варна. Дейността на новосформирания център е насочена към създаване и стопанисване на семепроизводни и интензивни култури от сортова бяла акация и черен орех.

В периода на своето съществуване ЦИЛМ е създал 500 дка семедобивни плантации от различни произходи и клонове бяла акация; произ-

ведени са 6 млн. елитни акациевидни фиданки и са създадени 14 000 дка високопродуктивни акациевидни култури; интродуцирани и създадени са високопродуктивни по отношение на производството на дървесина и нектар клонове бяла акация; разработена е технология за производство на фиданки от черен орех, с които са залесени 5000 дка интензивни култури.

Важен е приносът на доц. Дончев в областта на интродукцията на перспективни дървесни видове в Източна България, където на около 2000 дка създава над 200 опитни площи от кедр, зелена дугласка, веймутов, хималайски, морски и халепски бор, японска лиственица, гръцка и кавказка ела и други.

През 50-те и 60-те години на XX в. се утвърждава като един от най-добрите специалисти по дървовете у

нас, а научно-изследователската и приложната му дейност е обобщена в над 80 научни и 15 научнопопулярни статии. С изключително научно и практическо значение е разработената от него методика за определяне на горските месторастения, която е внедрена в Североизточна България.

Със значим научен принос са трудовете на доц. Дончев "Бележки върху формите на някои дървовете от цероидната група в Албания" (1958), "Опит за класификация на лесорастителните условия в безлесните земи (метод на паралелните редове и биогеоценотичния ред)" (1961), "Еколого-географски особености в разпространението и локализацията на някои дървесни и храстови видове в Североизточна България (1964); "Върху произхода на почвите и развитието на почвооб-

разувателния процес в Североизточна България (1965), "За някои основни моменти при създаване на промишлени култури от бяла акация *Robinia pseudocacia* L (1968), "Интродукция и използване на перспективни чуждоземни дървесни видове при реконструкция на малочислени и невъзобновени издънкове и семенни гори в Източна България" (1971) и други. В съавторство с проф. д.н. Роман Флоров доц. Дончев написва и монографията "Гора и климат".

За изключителни заслуги в развитието на образователната система по горско стопанство и съществени научни приноси е награден с орден "Кирил и Методий" I степен.

Починал през 2002 година.

Доц. д-р Янчо
НАЙДЕНОВ

Стопанисване на горите и опазване на биоразнообразието

Стопанисването на горите и устойчивото управление на горския сектор са важни условия за опазване на биоразнообразието в условията на съвременни климатични промени. Лесовъдството като наука има регионален характер и поради голямото разнообразие на нашите природни условия се разширяват проучванията за изясняване на особеностите и състоянието на горите и горските територии. Това се прави и във връзка с въздействието на някои екологични фактори на средата върху горските екосистеми. Основополагащо значение за лесовъдството имат знанията за горските месторастения.

Като най-малка класификационна единица всяко месторастение обхваща части от горската територия със сходни климатични и почвени характеристики. В тях насажденията се отличават със специфичен видов състав и възможности на потенциална продуктивност, което изисква подходящи лесовъдски мероприятия при провеждане на горскостопанска дейност.

Във връзка с това се разработват и прилагат съответни технологии за стопанисване, лесовъдски мероприятия и други горскостопански дейности. Техният успех е свързан с познаване на актуалните горскорастителни възможности на условията на месторастение. Това е важно за природосъобразното стопанисване на горите и за устойчивото управление на горското стопанство.

Природните дадености на страната ни са способствали за формиране на представителни за България и уникални за Балканите местообитания и гори с голямо биоло-

гично разнообразие. Между тях се нареждат първични букови, дъбови и автохтонни иглолистни гори; крайречни, крайбрежни, долини и планински съобщества с редки видове; горски екосистеми в карстови райони и други.

Развитието на съвременното лесовъдство има голямо значение за запазване на разнообразието на горите и за положително въздействие върху биоразнообразието и климата. Горскостопанските мероприятия се извършват диференцирано и съобразно условията за растеж и развитие на дървесните видове. В практиката се прилагат разработки, които отговарят на достиженията на лесовъдната наука. Определени са и горскостопански мероприятия за адаптиране на гори към климатични промени.

За опазване на биоразнообразието в горите както и във връзка с влиянието на някои негативни въздействия върху горските екосистеми се извършват научни изследвания в различни направления на екологията и опазването на околната среда.

В Общоевропейската стратегия за биологично и ландшафтно разнообразие с приоритет се разглеждат проблеми за опазване на природното наследство, както и мерки за съхраняване на биологичното разнообразие. Отчита се, че в условията за съществуване на организмовия свят са възникнали промени в резултат на изменение на климата и на други природни или антропогенни въздействия, които са причина за нарушаване на екологични връзки и взаимоотношения между организмите и околната среда.

За предотвратяване на

такива нарушения в Общоевропейската стратегия за биологично и ландшафтно разнообразие е предвидено до 2020 г. да се предприемат адекватни действия за трайно възстановяване и съхранение на ключови и уникални природни екосистеми и хабитати (Н. Колев, 2014). Целта е те да бъдат интегрирани в Общоевропейската екологична мрежа за опазване на биоразнообразието.

В това отношение вниманието е насочено към определени дейности - адаптиране на гори към климатични промени; възстановяване на естествени съобщества и природни хабитати; приоритетно запазване на естестве-

ното възобновяване на първични горски екосистеми; разширяване на обхвата на защитени територии и зони; издирване и запазване на вековни гори и други.

За опазване на биоразнообразието се прилагат специфични мерки като опазване на гори във фаза на старост, запазване на стари дървета с хралупи, на мъртва дървесина, като се ползва и натрупаният опит в други европейски държави. В горските екосистеми на България се прилагат природозащитни мерки, описани в "Натура 2000". От научни изследвания е доказано голямото значение на старите гори и на мъртвата дървесина за опазване на биоло-

гичното разнообразие и за функционирането на горските екосистеми.

В международната екологична мрежа "Натура 2000" е включен голям дял на българските гори и тяхното състояние се дължи на добри лесовъдски практики, които са прилагани в тях. Благодарение на това са запазени обширни територии с естествени горски местообитания и гори с наличие на редки и защитени биологични видове.

В научния труд "Режими за устойчиво управление на горите в "Натура 2000" (Г. Костов и кол., 2011) са характеризирани 33 природни горски хабитата, които са разпространени в България и попадат в Европейската класификация на хабитатите. В това ръководство са посочени най-добрите лесовъдски практики за съответния тип хабитат с цел поддържане на неговото благоприятно природозащитно състояние.

Голямото значение на горите в Европа е подчертано и в основополагащи стратегически документи на ЕС - Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г. и Стратегията на ЕС за горите до 2030 г., които са част от Европейския зелен пакт.

Следва да се посочи, че в Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие се казва, че "...кризата по отношение на биологичното разнообразие и кризата, свързана с изменението на климата, са неразривно свързани". По отношение на климатичните промени е изтъкнато, че те ускоряват унищожаването на природата чрез суши, наводнения и горски пожари, като са посочени ключови фактори за изменението на клима-

та. В тази стратегия е отделено внимание за опазването на биологичното разнообразие и горите.

В Плана на ЕС за възстановяване на природата са представени основните ангажменти до 2030 г., между които са: увеличаване на горските масиви и подобряване на тяхното състояние; предприемане на мерки по отношение на инвазивните чужди видове и други. Посочена е ключовата роля на горските стопани за осигуряване на устойчиво управление на горите, за възстановяване и поддържане на биоразнообразието. В този документ е изтъкнато, че "наличието на устойчиви гори е фактор и за устойчива икономика". Посочено е, че чрез стратегически планове в областта на ОСП ще се насърчават дейности за подпомагане на биологичното разнообразие и възстановяване на екосистемите като залесявания, повторно залесяване и засаждане на дървета, както и необходимостта да се съхраняват многостранните ползени функции на горските екосистеми.

Състоянието и биологичното разнообразие в нашите горски екосистеми са от значение за тяхното устойчиво развитие. У нас стопанисването на горите се основава на принципи, които засягат приоритетно използване на естественото възобновяване на горите, смесения състав на насажденията, толериране на местните дървесни видове, разнообразяване на хоризонталните и вертикалните горски структури и други.

Доц. д-р Надежда
СТОЯНОВА

Ловни миниатюри

Неволи
сред
дъбравата

Дъбравата беше още сънena. Галеше я само лекият повей на вятъра. И там някъде сред нея се дочу пронизителен писък на малко сърне. Пъргава заатка го беше притиснала, но човешки стъпки я подпашиха и тя се шутугна на едно дърво.

Животинчето беше опръскано със собствената си кръв. Нападателята го позахпа по вратаето, но не можа да го довърши. Сърненцето трудно дишаше. Ловецът, който подпаши хищника, видя тази грозна сцена. Взе малкото и го занесе на една слънчева полянка. Намаза му

раните със саанина. То се свързе и се изправи на крачетата си. Накакси неумело започна да ближе ръцете на благодетеля си.

След малко от гората се зачу утомителният глас на една сърна. Майката водеше със себе си друго сърненце. Вероятно търсеше изгубената си рожба. Ловецът

натисна ухото на раненото същество и то изписка. Сърната долови вопъла на малкото и съвсем доближи човека. Погледите им се срещнаха - и животното, и ловецът се гледаха радостни. После майката с двете си деца изчезна в дъбравата.

Чавдар АНГЕЛОВ

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Кога работодателят може да прекрати трудов договор на основание чл. 328, ал. 1, т. 2, пр. 1 от Кодекса на труда

Отговор: Съгласно чл. 328, ал.1, т. 2, пр. 1 от КТ работодателят може да прекрати трудовия договор, като отправи писмено предизвестие до работника или служителя в сроковете по чл. 326, ал. 2 от КТ. Основанието по чл. 328, ал. 1, т. 2, пр. 1 от КТ за прекратяване на трудовия договор е налице при закриване на част от предприятието. Разликата между него и основанието на чл. 328, ал. 1, т. 1 от КТ - „закриване на предприятието“ е само количествена. При закриване на предприятието (чл. 328, ал. 1, т. 1 от КТ) е налице преустановяване на дейността - на цялата дейност на предприятието в бъдеще, като то престава да съществува като работодател. Основанието по чл. 328, ал. 1, т. 2, пр. 1 от КТ е налице при преустановяване на дейността на определено организационно обособено звено от предприятието. Това звено няма признаците на работодател съгласно § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Кодекса на труда. Важното в случая е, че закриваното звено трябва да е обособено в предприятието и неговата структура. Основната характеристика за относителна самостоятелност на звеното е неговата относително самостоятелна организационна единица в цялостната структура на предприятието (негово поделение клон, цех, отдел, сектор и др.) с относително самостоятелно ръководство в управленската йерархия (ръководел на поделението или клона, началник на цеха, отдела, сектора и др.). Със закриването на съответната част от предприятието отпада необходимостта от осъществяване на съответната дейност, което налага прекратяване на трудовите договори на работниците и служителите, заети с осъществяването на закритата част от дейността.

От описания от Вас случай може да се направи извод, че в предприятието, в което работите, има вътрешно организационно преустройство. Вътрешна реорганизация е налице, когато дейността на предприятието или на част от него се реорганизира по нов начин чрез сливане, сливане, отделяне или разделяне. В тези случаи не е налице закриване на част от предприятието, защото дейността продължава да се осъ-

ВЪПРОС: В кои случаи работодателят може да прекрати трудовия ми договор на основание чл. 328, ал. 1, т. 2, пр.1 от Кодекса на труда (КТ) - при закриване на част от предприятието? Може ли работодателят да ми прекрати трудовия договор на основание закриване на част от предприятие, когато закрива отдела, в който работя, но дейността на това звено не се прекратява, а в бъдеще ще се изпълнява от няколко други отдела? Трябва ли работодателят да извърши подбор между мен и останалите на работа работници?

ществява, но под други организационни форми. Реорганизацията не е правопораждащо основание за упражняване на правото на уволнение, но то може да е свързано с намаляване на броя на заетите с извършване на съответната дейност лица, което може да доведе до цялостно премахване на длъжностите, свързани с осъществяването на дейността или до намаляване на щатните бройки, предвидени за тези длъжности. В тези случаи ще е налице друго основание за прекратяване на трудовия договор: чл. 328, ал. 1, т. 2, пр. 2 от КТ - „съкращаване на щата“, за тези работници и служители, които заемат съкращаваната длъжност. При хипотезата „Закриване на част от предприятието“ решаващо е дали е преустановена за в бъдеще изцяло съответната дейност на организационно обособеното звено, или тя продължава да се осъществява в останалите структури на работодателя. Съгласно съдебната практика (Тълкувателно решение № 5/2019 г. от 26.10.2021 г. на ВКС на РБ, Общо събрание на Гражданската колегия) - закриване на част от предприятието по смисъла на чл. 328, ал. 1, т. 2, пр. 1 от КТ е налице, когато от структурата на предприятието е премахнато определено негово организационно обособено звено и е прекратена дейността на това звено.

От описаното във Вашия въпрос, независимо че в бъдеще отделът, в който работите, престава да съществува, но тъй като дейността на това звено не се прекратява, а продължава да съществува, то съгласно съ-

IN MEMORIAM

На 20 януари почина инж. Иван Драганов Иванов.

Роден е на 07.07.1931 г. в с. Оризаре, Сливенска област. През 1960 г. завършва ВЛТИ, специалност „Лесоинженерно дело“.

Целият му професионален живот е посветен на ВЛТИ (ЛТУ), като след завършването си работи в УОГС „Г. Ст. Аврамов“ - Юндола, като инженер и директор, а след това - до 1991 г. като преподавател в катедра „Икономика, организация и планиране“ във ВЛТИ. През 1986 - 1989 г. е на работа по съвместителство в централното горско ведомство в отдел „Наука и технически прогрес“.

Автор и съавтор е на повече от 50 публикации

и 3 книги. Научно-практическите му приноси са в областта на оптимизиране на използването на дълготрайните материални активи, техниката и технологиите в дърводобива, съвременните форми на организацията на производствения процес в горското стопанство и дърводобива, ефективно използване на дървесина.

Участвал в обучението на над 1600 студенти от специалностите „Горско стопанство“, „Механизация на горското стопанство“ и „Комплексна механизация и по-

точни линии в горското стопанство“. Активно участва в работата на Научно-производствената катедра по икономика, организация и планиране, създадена съвместно с ГСК - София.

Поклон пред светлата му памет!

Нови книги

Доц. д-р Янчо Найденов, гл. ас. д-р Евгени Цавков, д-р инж.

Николай Стоянов. Горите и горското стопанство - мост от миналото през настоящето към бъдещето. Южноцентрално държавно предприятие - Смолян, Издателство „ИнфоВижън“, Ловеч, 153 стр.

Настоящото издание - 6 част от поредицата, е предназначено за лесовъдската колегия и всички, които се интересуват от развитието на горското стопанство в нашата страна през първите 30 г. след Освобождението в района на Татар Пазарджишки и Пловдивски окръг. То е написано на базата

на проучването на Константин Байкушев на горите и горското стопанство на окръга през 1894 г., отчетния доклад за състоянието на горите в Татар Пазарджишки окръг от окръжния горски инспектор С. Найденов, годишните изложенията на окръжните управители на Пловдивски окръг Х. Кунов, П. Манолов и М. Марков, изнасяни пред годишните сесии на окръжните съвети през 1890, 1891, 1900 и 1897 г. Представени са добрите лесовъдски практики на първите строители на горското дело в тези окръзи.

120 години държавна горска служба в Радомир

Родословното дърво на горската колегия в Радомирския край

Историята я творят хората. Има основоположници, има продължители. На съвременниците, които пазят историята и с благодарност се обръщат към корените си, се пада висока чест и отговорност да не прекъснат делото на предшествениците, да добавят в градежа на предците свои дела. Едни от пазителите на достойната си история са лесовъдите, работещи в днешното Държавно горско стопанство - Радомир. През 2021 г. те подобаващо отбелязаха своята 120-годишнина. Създаването на горската служба в Радомирския край през 1901 г. е предшествано от приемането на новия Закон за горите (1897 г.), с който страната се разделя на 12 горски района (горски инспекции). За всяка от тях се назначава районен горски инспектор и се създават лесничейства - във всяка околия по един лесничей. Дотогава горските инспектори и старшите горски стражари са към окръжните и околийските управления. Законът изисква горските инспектори и лесничей да имат специално лесовъдско образование.

Имената им не са забравени

От създаването на горската служба в Радомир до днешния ден принос за развитието ѝ имат 41 ръководители. Повечето от тях не се задържат дълго и до 1944 г. наброяват 19, след това са 22. Сред имената, оставили ярка следа след себе си, се открояват няколко. Георги Купенов поставя основите на лесничейската служба в Радомирския край. Чешкият лесовъд Юлиус Милде - един от създателите на Борисовата градина в София (1890 г.), първият директор на Горското училище в Чамкория от 1896 г., личност с изключителен принос за горите и образованието в Следосвобожденска България, ръководи и утвърждава дейността на работещите в Радомирското лесничейство от 1918 година. Няколко години тук ръководител е друг известен за времето си лесовъд - Найдено Шойлеков. През 1939 г. идва Гани Боянов, който за 5 години овладява унищожителните пороци край селата Жедна, Прибой, Светля. Организира масови залесявания край селата Долни Раковец, Извор, Жедна, Касилак. Щафетата за борба с ерозията и залесяването на голини и поройните долини, и най-вече на масива Голубърдо, поемат и предават редица ръководители, сред които са Йордан Петков, Александър Марков, Нако Након, Кирил Церовски, Станой Михайлов, Иван Шарков, емблематична фигура и за Пернишкия горско-технически участък, който ръководи 22 години.

От 1983 г. до юбилейната 120-годишнина дейността и успехите на Горското стопанство в Радомир се свързват основно с двама лесовъди - инж. Найдено Димитров, който е директор на стопанството от 1983 до 1999 г., и инж. Веселин Владов, негов достоен наследник до днес. Убеден съм, че един кадърен ръководител колкото по-дълго отдава знанията и най-градивната част от живота си на поверената му служба или предприятие, толкова по-дълготрайни и стойностни са неговите дела.

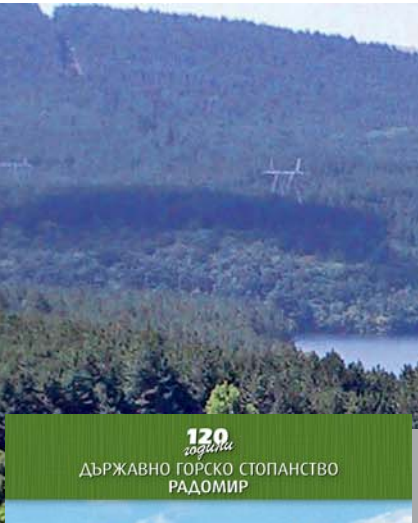
120 години, сравнени с живота на гората, е недалечно минало, но сравним ли го с гравитния трудов път на отделната личност, е дълъг път във времето, през което хиляди горски специалисти и работници, жителите на градове и села са преобразявали ден след ден измъчени от пороци и природни стихии планинска гръд или стръмен скат, бряг на река или язовир.

В това недалечно минало за гората са преминали няколко човешки поколения. Не само в преносен, а и в буквален смисъл. В Радомирския лесопарк и до днес извисява снага черноробовата гора, създадена през 1899 г. от лесовъда Васил Попов.

Когато говорим за годишнината на Държавното горско стопанство в Радомир, трябва да споменем и инж. Цветанка Милошева - дългогодишен служител и летописец на неговата история. История, която се отличава с такава многогранна дейност, която няма аналог в страната.

Укротяване на поройите, залесяване и укрепяване на язовирен водосбор

Овлабяването на поройните водосбори и

По случай юбилея е издадена брошура "Преобразена земя от поколения лесовъди", в която увлекателно е разказана историята и постиженията на стопанството, с много архивни и съвременни снимки

залесяването на оголените терени започват активно през 1936 г., с изграждането на първите баражи. До края на XX в. са създадени над 4350 м³ едроразмерни противоерозионни съоръжения и са залесени над 230 000 дка нови гори, с което ерозията в този край на България е овладяна.

При залесяване и укрепяване на водосборите на язовири радомирските лесовъди проявяват висок професионализъм и прецизност. За столетия напред е гарантирана дълговечността на яз. "Студена" и предпазването му от затлачване. Неслучайно в района през 1969 г. е поставена и паметната плоча, увековечаваща създаването на 10-милионния декар нови гори в България. До тогава във водосбора за по-малко от 18 г. са залесени над 20 000 дка и са изградени над 1450 м³ баражи и каменни прагове и близо 2000 м² клейонажи и задръствания.

Голо бърдо - зелен паметник на труда на лесовъда

По своята значимост превръщането на местността с красноречивото наименование Голо бърдо от каменна пустиня в зелен оазис е сред постиженията, които надхвърлят рамките на региона. Обектът става национален, когато през 1977 и 1978 г. тук се организират младежки бригади. След откриване на Секцията по укрепяване на поройищата и залесяване в Радомир през 1942 г. по голите склонове започват активни залесявания от ученици и войници. През 1964 г. се изготвя специализиран проект, обхващащ площ 30 594 дка, предназначена за противоерозионни и залесителни дейности. Голо бърдо днес е зелено море от насаждения и оставя спомена за своето минало само в името си.

Рекултивация на табаните

Епохално събитие с траен международен отзвук е залесяването на насипите, образувани от възледобивната дейност в региона - табаните. В началото на миналия век миньорското градче Перник се свива сред огромни, извисяващи се на десетки метри, насипища. Пейзажът е потискащ - грамадни пустинни площи затискат къщите на градчето. През 50-те години на XX в. ГС - Радомир с помощта на учениците от Института за гората - БАН и Висшия лесотехнически институт (сега ЛТУ) започва овладяването на табаните. През следващите 30 г. Перник се обгръща със зелен пръстен с над 5300 дка залесените със специален подбор дървесни и храстови видове и става един от най-озеленените градове.

Яз. "Студена" с част от залесяванията във водосбора

Колективът на ДГС - Радомир, с директор инж. Веселин Владов, зам.-директор инж. Кристиан Владимиров и главен счетоводител Елза Хаджийска

Опазване и умножаване на зеленото богатство

Всичко сторено от предшествениците задължава днешните стопани да го опазват и множат. Залесяванията продължават и през XXI в., като до юбилейната 2021 г. включително са създадени 3444 дка нови насаждения. Приоритетно се работи в освободените от пожари, особено значителни през първото десетилетие на века, терени и площите, освободени след съхненето на белия бор през последните години. Съхненето е очакван и естествен процес при някои дървесни видове, залесявани върху нелесопригодни терени. Като пионерни видове те са призвани да предпазят почвата от отмиране и ерозия и сега, след 50-60 г., завършват както предназначението си, така и живота си. А на вече спасената земя се появяват фиданки от местните дървесни видове.

Отглеждането на младите насаждения през последните десетилетия е основната задача на радомирските лесовъди. Това са годините, през които стотиците хиляди декари новозалесени гори буйно въздигат снага. За растежа на младата гора трябва да бъде осигурена светлина и простор между дърветата, до крайната фаза на окончателната сеч. И след това отново залесяване, отглеждане, отсичане. Затова казваме, че на лесовъдската професия е трудно да определим началото и края, приемствеността между поколенията е от изключително значение. В това отношение лесовъдите, работили и работещи в Радомир, са пример за успешна дейност, сплотен колектив и видими положителни резултати.

Понастоящем (от 2011 г.) ДГС - Радомир, е териториално поделение на Югозападното държавно предприятие - Благоевград. Заема площ от

25 2831 ха, от които държавната горска територия е 16 260 ха, а общинската - 5038,2 хектара. Естествените насаждения заемат 68 % и са предимно от издънков произход с основни видове благу, цер, зимен дъб, бук и габър. Културите са 34 % - предимно от черен и бял бор, и 4 % са иглолистни. Средногодишното ползване на дървесина е около 30 500 куб. метра.

Колективът на ДГС - Радомир, с ръководител инж. Веселин Владов, наброява 29 лесовъди и специалисти и продължава да разклонява родословното си дърво.

Борис ГОСПОДИНОВ

Снегорини HUSQVARNA

АГРОЛАНД - БЪЛГАРИЯ АД
София 1700, ул. "Осми декември" №13, тел. 024 666 916
e-mail: info@agroland.eu
www.husqvarna.bg

